

KAUHAVAN KAUPUNKI

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

tarkastuslautakunta 13.5.2025

K A U H A V A

Sisällysluettelo

1.	Tarkastuslautakunta	3
1.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja asema	3
1.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano	3
1.3	Tarkastuksen järjestäminen	4
1.4	Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely, toimenpiteet ja kommentit.....	5
2.	Talouden arviointi ja toteutuminen vuonna 2024	6
2.1	Kaupungin talous	6
2.2	Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin	9
2.3	Investoinnit	10
3.	Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi.....	11
3.1	Yleishallinto	11
3.2	Sivistystoimiala	13
3.3	Tekninen toimiala	16
3.4	Kuntakonserni.....	18
3.5	Kaupungin henkilöstö	20
4.	Yhteenveto	22
	Allekirjoitukset.....	23

1. Tarkastuslautakunta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja asema

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta on lakisääteinen lautakunta ja se toimii suoraan kaupunginvaltuuston alaisena.

Kuntalain lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävistä määrätään kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä.

Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121 §:n mukaan:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Lautakunta on toiminut vuonna 2024 seuraavassa kokoonpanossa:

Puheenjohtaja	Takala Vesa
Varapuheenjohtaja	Ekola Mika
Jäsen	Autio Tuomo
Jäsen	Hauta Tiina
Jäsen	Loukasmäki Leena
Jäsen	Puhtimäki Anna-Maija
Jäsen	Sandvik Jan-Erik
Jäsen	Ylinen Virva

Lautakunnan sihteerinä ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut avustava tilintarkastaja Sanni Lager. Esittely lautakunnassa tapahtuu puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Kaupunginvaltuusto on valinnut tilintarkastajaksi toimikaudelleen tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Kaupungin vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut 31.7.2024 saakka JHT, HT Helena Järvenpää sekä siitä alkaen JHT, KHT Elina Hämäläinen. Tilikauden 2024 tarkastuksesta on vastannut myös JHT, KHT Elina Pesonen, joka aloitti vastuunalaisena tilintarkastajana 1.3.2025.

1.3 Tarkastuksen järjestäminen

Kauhavan kaupungin tarkastuslautakunnan toimintaa sääntelee kuntalain lisäksi kaupungin hallintosääntö, kaupungin konserniohje ja sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Tarkastuslautakunta on tehtävän suorittamiseksi perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kaupunginhallituksen toimintakertomuksessa esittämään tavoitteiden toteutumista koskevaan raportointiin.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut pääasiassa kerran kuukaudessa. Kokouksissaan se on kuullut viranhaltijoita sekä eri toimialueiden esimiehiä ja muita työntekijöitä kaupungin toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Samalla lautakunta on saanut tietoa keskeneräisistä hankkeista, puutteista, toimintojen nykytilasta sekä tulevaisuuden näkymistä. Lautakunta on seurannut kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumista kaupunginhallituksen toimintakertomuksen ja toimielinten pöytäkirjojen avulla.

Lautakunnan valitsema arviointitoimikunta on puolestaan kuullut kokouksissaan kaupungin johtavia viranhaltijoita, muita työntekijöitä ja kolmannen sektorin toimijoita vastualueidensa toimintaan ja tavoitteiden toteutumiseen liittyen.

Lautakunnan kokouksissa on ollut kuultavina:

Kaupunginjohtaja	Vesa Rantala
Hallintojohtaja	Liisa Salo
Rakentamispäällikkö ja vs. tekninen johtaja	Maria Annala
Kehitysjohtaja	Juha-Martti Kuoppala
Kuntayhtymä Kympin johtaja	Aki Ruotsala
Varhaiskasvatuspäällikkö	Johanna Kärkkäinen
Rehtori	Eija Karhu
Toimitusjohtaja	Tomi Saari
Toimitusjohtaja	Hannu Ristaniemi

Sidonnaisuusilmoitukset on käsitelty tarkastuslautakunnassa 4.9.2024 § 34 ja 29.1.2025 § 5.

Tilintarkastaja on toimittanut tarkastuslautakunnalle vuoden 2024 tarkastussuunnitelman ja esitellyt tarkastusraportin tilintarkastuksesta.

1.4 Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely, toimenpiteet ja kommentit

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä arviointikertomuksen jälkiseurantaa. Keskeistä arviointityön merkityksen kannalta on se, miten arviointikertomusta ja sen sisältöä käsitellään valtuustossa ja miten arviointia hyödynnetään kaupungin toiminnassa.

Kaupunginvaltuusto on käsitellyt tarkastuslautakunnan hyväksymän arviointikertomuksen vuodelta 2023 17.6.2024 § 37. Kaupunginhallitus on 16.9.2024 § 145 antanut selvityksen 2023 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin liittyen ja antanut sen tiedoksi sekä tarkastuslautakunnalle että kaupunginvaltuustolle.

Tarkastuslautakunta toteaa, että liitteeseen kerätyt vastaukset arviointikertomukseen oli laadittu kaikkien toimialojen osalta.

2. Talouden arviointi ja toteutuminen vuonna 2024

2.1 Kaupungin talous

Kuntalain 113 §:n mukaan kaupunginhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kaupunginhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

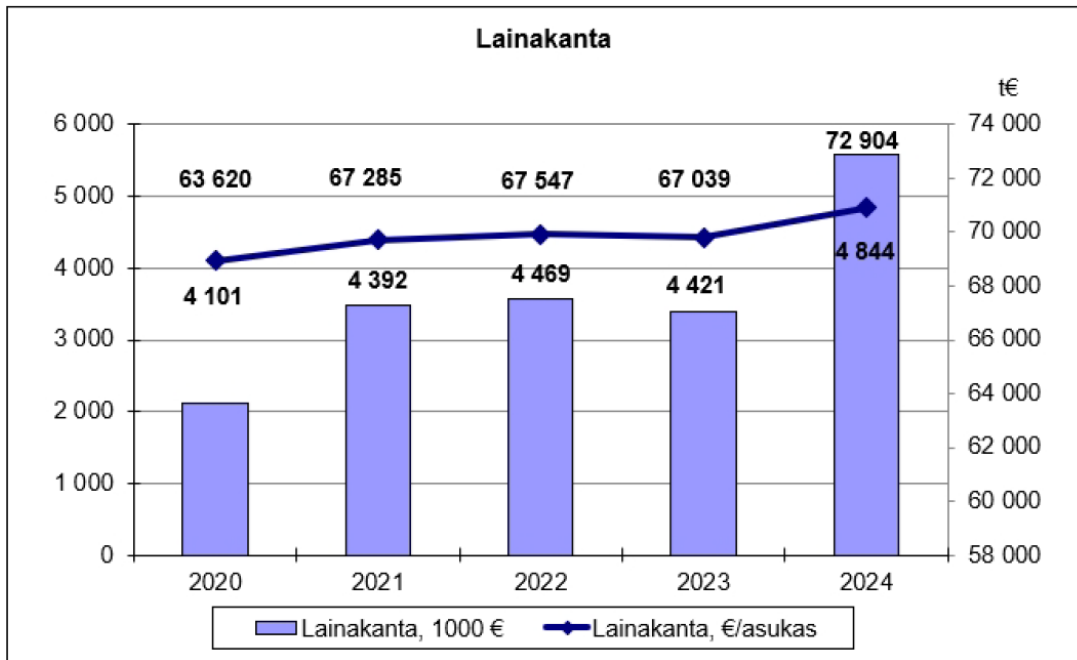
Kuntalain 110 §:n mukaan kaupungin taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kaupungin tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kauhavan kaupunki teki vuonna 2024 ylijäämää 4,3 miljoonaa euroa. Talousarvioon nähden tulos on yli 5,0 miljoonaa euroa parempi. Vuoden 2024 hyvä taloudellinen tulos perustuu muun muassa kunnallisen tuloveron (2 m€) ja toimintatuottojen (1,5 m€) selvästi budjetoitua korkeampaan toteumaan. Satunnaiseksi tuotoksi kirjattiin vajaa 0,9 miljoonaa euroa. Tuotto perustui Kuntayhtymä Kaksineuvoisen aikaiseen hallintoriita-asiaan asiakkaan kotikunnasta. Valtionosuuksia saatiin 0,6 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän. Käyttötalousmenoja kertyi kaikkiaan 0,3 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Yhteisö- ja kiinteistöveroja kertyi hieman budjetoitua vähemmän. Hyvä tulos kasvatti taseen kumulatiivisen ylijäämäpuskurin lähes 18,0 miljoonaan euroon.

Kunnan toimintatuotot tilinpäätöksessä 2024 olivat yhteensä 7,7 milj. euroa (vuonna 2023 luku oli 7,9 milj. euroa). Toimintakulut tilinpäätöksessä olivat 46,2 milj. euroa (tilinpäätöksessä 2023 yhteensä 47,2 milj. euroa). Verotulojen toteuma oli 33,6 milj. euroa (vuoden 2023 tilinpäätöksessä oli 33,2 milj. euroa). Valtionosuudet olivat tilinpäätöksessä noin 15,1 milj. euroa (vuoden 2023 tilinpäätöksessä valtionosuudet olivat yhteensä 17,2 milj. euroa). Vuosikate on riittänyt poistoihin vuodesta 2020 alkaen, eli perusolettamuksen mukaan Kauhavan kaupungin tulorahoituksen taso on ollut riittävä em. vuosina.

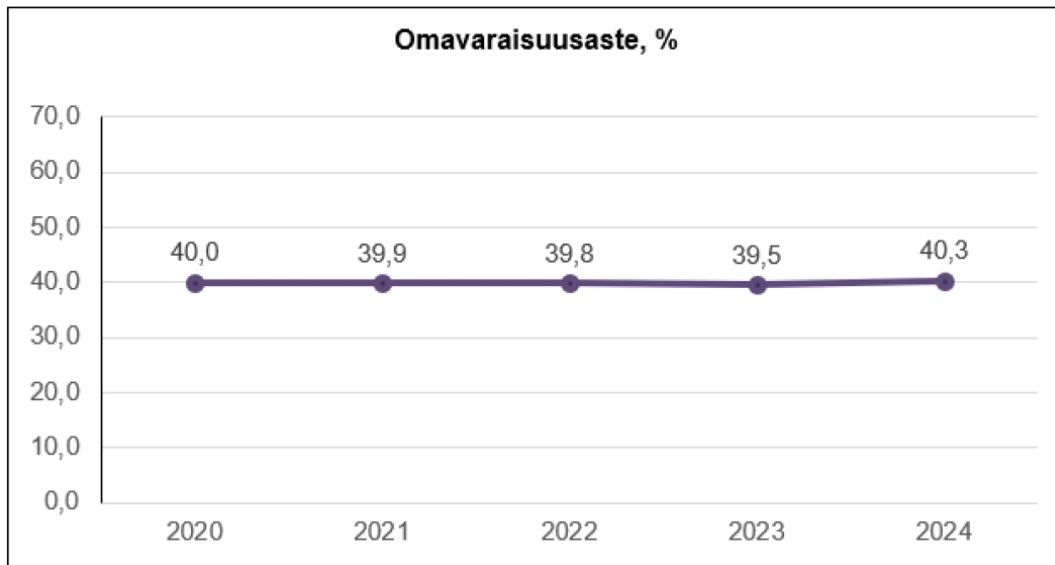
Kauhavan kaupungin lainakanta on noussut viidessä vuodessa 9,3 miljoonalla eurolla (+14,6 %) ja oli vuoden 2024 lopussa 72,9 miljoonaa euroa (2023 67 milj.). Lainakannan kasvu Kauhavalla johtuu etenkin suurista investoinneista. Vuonna 2024 kaupungin laskennallinen lainahoitokate laski ollen 1,03. Lainanhoitokatteen tunnusluku kuvaa kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita ja sen tulisi olla 1 tai suurempi. Vuoden 2024 korkokulut olivat noin 1,6 milj., kun 2023 ne olivat noin 1,5 milj. euroa. Vuoden 2024 aikana oli kahden lainan kiinteään korkojakson tarkistus, ja uusi korko on nyt selvästi entistä korkeampi. Kaupungin lainakanta saavuttanee huippunsa vuonna 2025, minkä jälkeen lainamäärä tulee hitaasti alenemaan. Kaupungin lainasalkusta 50,2 prosenttia on sidottu vähintään 5 vuoden kiinteään korkojaksoon, loppuosa pääsääntöisesti 6 kuukauden euribor-korkoon. Kaupungilla ei ole tilinpäätöshetkellä koronvaihto- eikä muita johdannaissovimuksia. Kaupunginhallituksen antaman suositusten mukaan lainasalkusta vähintään 40–60 % tulisi olla kiinteään korkoon sidottu.

Lainakannan kehitystä kuvaa seuraava taulukko:

Asukaskohtainen lainamäärä Kauhavalla oli vuoden 2024 lopussa 4.844 euroa. Lainamäärä on noussut viidessä vuodessa 743 €/asukas. Tämä tunnusluku on korkeampi kuin Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainakanta, joka on ennakkotiedon mukaan 3.380 euroa. Etelä-Pohjanmaan kuntien keskimääräinen lainakanta vuonna 2023 oli 4.933 euroa. Konsernin osalta lainakanta per asukas on 9.613 euroa (2023 9.066). Kauhavan kaupunkikonsernin lainakanta pieneni merkittävästi vuonna 2023. Muutos selittyy pääsääntöisesti Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymien lainojen poistumisesta konsernin lainakannasta hyvinvointialueuudistuksen myötä. Vuonna 2024 lainakanta kääntyi jälleen kasvuun.

Kauhavan kaupungin omavaraisuusaste on ollut vuodesta 2018 alle 50 prosenttia, mitä pidetään kohtuullisen tason rajana. Vuonna 2023 kaikkien kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 61,8 prosenttia Etelä-Pohjanmaan kuntien keskiarvon ollessa 41,6 prosenttia. Kauhavan kaupungin korkea velkamäärä vaikuttaa merkittävästi tunnusluvun alhaisuuteen. Omavaraisuusastetta kuvaa seuraava taulukko:

Kauhavan kaupungin taseessa on noin 18,0 miljoonan euron ylijäämäpuskuri. Kunnittainen vertailu on mahdollista asukasta kohden lasketun kertyneen yli-/alijäämän puitteissa. Kauhavan kaupungilla on kertynyttä ylijäämää 1.200 euroa/asukas. Vuonna 2023 kaikkien kuntien keskimääräinen asukaskohtainen taseen kertynyt ylijäämä oli 2.989 euroa ja Etelä-Pohjanmaan kuntien 877 euroa.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta on edellyttänyt aiemmissa arviointikertomuksissa kaupungilta talouden aktiivista seurantaa. Kaupungin talous on herkkä monille muutoksille, joihin kaikkiin ei voida itse vaikuttaa. Kaupunginhallitus on antanut talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa ohjeistuksen talouden aktiivisesta seurannasta. Hallitus on myös asettanut Kestävä kuntatalous -toimikunnan ennakoimaan talouden kehittymistä. Kaupungissa on otettu syksyllä 2024 käyttöön johdon työpöytä -sovellus, joka helpottaa talouden seurantaa. Konsernitasolla tiukennettu talouden seuranta koskevia mittareita. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kyseisiin toimenpiteisiin ja näkee niiden toteuttamisen tärkeänä myös jatkossa.

Kaupungin strategian mukainen tavoite on pitää kaupungin talous tasapainossa. Tilinpäätöksen tietojen valossa tavoite on toteutunut vuoden 2024 osalta, sillä tilikauden tulos oli ylijäämäinen ja kumulatiivinen ylijäämä kasvoi.

Kaupungin lainakanta on jatkanut kasvuaan (6,4 m€), koska merkittävää investointitarvetta ei pystytty rahoittamaan tulorahoituksella. Tilikaudella 2024 investointien määrä oli poistoihin ja tulorahoitukseen suhteutettuna liian korkealla tasolla. Valtuuston joulukuussa 2023 hyväksymän vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman mukaan lainakanta kääntyy laskuun vuonna 2026. Tarkastuslautakunta painottaa, että tavoitteessa pysyminen on tärkeää.

2.2 Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin

Tunnuslukuja tarkastellaan kuntakonsernin tietojen perustella. Arviointimenettely voidaan aloittaa, jos a) kunnan konsernitaseeseen kertynyt alijäämä/asukas on viimeisimmässä tilinpäätöksessä yli 1000 euroa/asukas ja sitä edeltävässä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa/asukas tai b) kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:

Tunnusluku	Raja-arvo	Kauhavan kaupunki 2024	Toteutuminen
Konsernituloslaskelman vuosikateen (ilman harkinnanvaraista valtionosuuksien korotusta) ja poistojen suhde on alle 80 %	< 80 %	142,8 %	ei ylity
Tulovero % on vähintään 2,0 % korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (7,46 % + 2 %)	9,46 %	9,10 %	ei ylity
Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätösten lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla	12 099 (2023)	9 716	ei ylity
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.	< 0,8	0,9	ei ylity

Kaavio 1. Arviointimenettelyn tunnusluvut

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta toteaa, että erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä yksikään ei täyty Kauhavan kaupungin osalta vuonna 2024. Konsernin kertynyt ylijäämä on noin 35 milj. € ja per asukas ylijäämä on 2329 €. Konsernin kertynyt ylijäämä pysyi vuonna 2024 lähes vuoden 2023 tasolla. Tarkastuslautakunta on kuitenkin arviointityössään kiinnittänyt huomiota siihen, että kuntakonsernin lainamäärä kasvaessa, olisi tällä vaikutusta useampaan tunnuslukuun. Tarkastuslautakunta on huolissaan rahoituksen riittävyydestä, sillä konsernin lainakannan kasvaessa rahoitus- ja korkokulut rasittaisivat käyttötaloutta. Tarkastuslautakunta toivoo, että valtuusto kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tulevien vuosien taloussuunnittelussa saavutetaan talouden tasapaino.

2.3 Investoinnit

Kauhavan kaupunki investoi vuonna 2024 yhteensä lähes 12,3 miljoonalla eurolla (2023 16,9 m€). Investointituloja ja rahoitusosuuksien investointeihin kertyi 0,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 tulorahoitus on laskennallisesti riittänyt kattamaan investoinnit 80,5 prosenttisesti. Kauhavan kaupungin nettoinvestointien määrä oli vuonna 2024 noin 11,8 miljoonaa euroa (16,7 milj. euroa v. 2023). Kertomusvuonna investointien määrä oli poistoihin ja tulorahoitukseen suhteutettuna edelleen liian korkealla tasolla.

Euromääräisesti vuoden 2024 suurimmat yksittäiset investoinnit olivat Ylihärman koulukeskuksen yläkouluosa (5,4 m€) ja keskuskeittiö (1,7 m€). Maa- ja vesirakenteisiin investointiin yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Kaupungintalon/ Tietotalon perusparannuksen rakennustyöt aloitettiin marraskuussa 2024. Hanke valmistuu syyskuussa 2025. Kertomusvuonna investointien ja kertaluonteisen lainan uudelleenrahoittamiseen otettiin 15,0 miljoonaa uutta pitkäaikaista lainaa. Lainoja lyhennettiin ja maksettiin pois 8,6 miljoonalla eurolla. Lainakanta kasvoi reilulla 6,4 miljoonalla eurolla. Valtuusto on 19.12.2022 päättänyt keskuskeittiöinvestoinnin enimmäiskustannuksiksi 2.623.000 euroa. Hankkeen kustannukset ovat kuitenkin toteutuneet selvästi tätä korkeampina sekä itse keskuskeittiön että uuteen toimintatapaan liittyvien palvelukeittiöiden muutostöiden osalta. Valtuusto korotti 6.5.2024 hankkeen vuoden 2024 määrärahaa 470.000 eurolla 1.720.000 euroon.

Strategian mukaisena tavoitteena on, että investointien määrä pidetään hallitulla. Kaupungin tavoitteena on, että koulukeskusinvestointien valmistumisen jälkeen investointien vuositaso lasketaan kolmeen miljoonaan euroon vuodessa. Vuosien 2025–2027 talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu asetetun tavoitteen mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan arvio

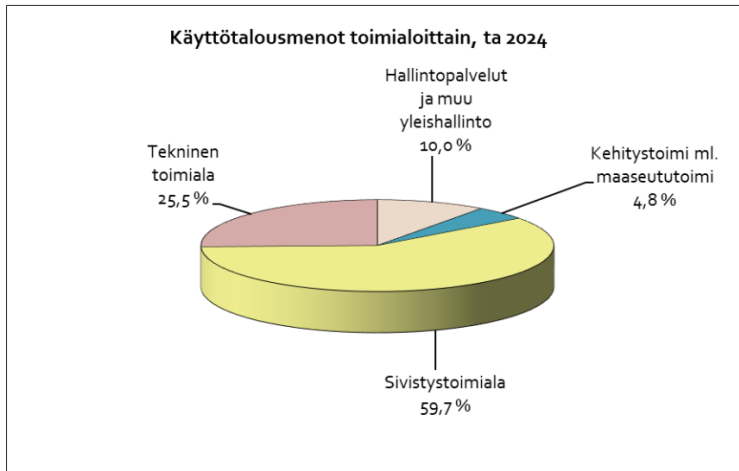
Pitkään jatkunut kaupungin talouden kantokykyä raskaampi investointiohjelma kasvattaa kaupungin lainavastuiden määrää merkittävästi. Investointien kestävä taso on mahdollista saavuttaa vasta vuonna 2026, jolloin kaikki isot rakennushankkeet on toteutettu ja voidaan keskittyä kiinteistöjen ylläpitosaneerauksiin sekä liikenneväylien peruskorjaamiseen. Tarkastuslautakunta suosittelee, että seuraavien vuosien investoinneissa huomioidaan etenkin teiden korjausvelka.

Tarkastuslautakunta näkee erityisen tärkeäksi sen, että pienempien investointihankkeiden toteutukseen kaupunki hakee yhteistyökumppaneiksi järjestöjä ja muita kolmannen sektorin toimijoita, jotka pystyvät hyödyntämään eri rahoituskanavia. Myös kaupungin omissa investoinneissa on hyödynnettävä kaikki mahdollinen ulkopuolinen rahoitus.

Erityisesti useamman vuoden aikana toteutettujen hankkeiden kustannus seurannassa on ollut puutteita. Käytäntöjä on terävöitetty vuodelle 2024, ja tilivelvollisia on ohjeistettu varmistamaan määrärahojen riittävyys seurantavelvoitetta terävöittämällä ja välittömällä reagoinnilla näköpiirissä oleviin poikkeamiin. Investointi on toteutettava siten, että hyväksytty hankinta-arvo ei ylity. Henkilöstölle on järjestetty hankintakoulutusta tilikaudella 2024. Tarkastuslautakunta pitää kustannus seurannan kehittämistä tärkeänä ja korostaa jatkuvan seurannan merkitystä talouden hallinnan parantamiseksi.

3. Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi

Kauhavan kaupungin talousarvion 2024 mukaiset käyttötalousosat toimialoittain:

3.1 Yleishallinto

Yleishallinnon alle kuuluu keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueina ovat:

- hallinto-, talous- ja toimistopalvelut
- yhteistoiminta
- muu yleishallinto
- kehitystoimen hallinto
- elinkeinot ja kehittäminen
- työllisyys
- maaseututoimi

Kaupunginhallituksen strategiset ja sitovat tavoitteet

- *TE 2024 lähipalvelujen saatavuus kaupungissa*
- *Kotoutumisen ja työperäisen maahanmuuton edistäminen*
- *Yritysvaikutusten huomiointi päätöksenteossa*
- *Kaupungin talous on tasapainossa suunnitelmakaudella*
- *Investointien määrä pidetään hallitulla. Investoinnit toteutetaan valtuuston hyväksymän hankinta-arvon mukaisesti.*
- *Hallintopalvelujen ja kehityskeskusten toiminta ja palvelut ovat laadukkaita ja kustannustehokkaita. Päätöksenteko ja asioiden käsittely on oikeudenmukaista, viivytyksetöntä ja tasapuolista*

Kehityskeskusten tavoitteena oli TE 2024 uudistukseen liittyen lähipalvelujen saatavuus kaupungissa ja mittarina sekä tavoitetasona uudistuksen laadukas toteutus; toimipiste ja hallinto

Kauhavalle. Tavoitteet toteutuivat. Vuoden aikana toteutettiin työllisyysalueen ja kuntayhtymän perustamistoimia. Vastuuvalmistelijoina toimivat Kauhavan kaupungin palveluksessa olleet valmistelujohtaja ja projektijohtaja kehitysjohdajan toimiessa valmistelutyöryhmän puheenjohtajana. Kympin työllisyysalue aloitti toimintansa 1.1.2025. Kuntayhtymän kotipaikka on Kauhava.

Kauhavan ja Lapuan elinkeinotoimet sekä alueen yrittäjäyhdistykset tapasivat säännöllisesti vuoden aikana. Myös Härmänmaan yrityspalveluverkosto kokoontui. Säännöllistä yhteydenpitoa jatkettiin alueen yritysten, yrittäjäjärjestöjen ja elinkeinoelämän muiden toimijoiden kanssa. Yrittäjiä infottiin kaupungin hankinnoista ja yritysten sijoittumismahdollisuuksia ja vapaiden toimitilojen markkinointia tehtiin puolestaan Investkauhava.fi-kokonaisuuden avulla. Toukokuussa julkistettujen tulosten perusteella Kauhava sijoittui neljänneksi Suomen Yrittäjien valtakunnallisessa Kuntabarometri 2024 -kyselyssä keskikokoisten kuntien sarjassa. Kuntabarometri -kyselyllä kartoitetaan joka toinen vuosi kuntien ja yrittäjien yhteistyötä sekä elinkeinopolitiikan tilaa valtakunnallisesti, alueellisesti ja kuntakohtaisesti. Kauhava on valittu Etelä-Pohjanmaan Yrittäjäystävällisimmäksi kunnaksi vuosina 2022 ja 2023. Vuonna 2024 Kauhava sijoittui toiseksi vain yhden pisteen erolla voittaneeseen.

Yksi vuoden 2024 strategisista tavoitteista oli myös yritysvaikutusten entistä parempi huomiointi päätöksenteossa ja siihen liittyvän työkalun rakentaminen ja arvioinnin käyttöönotto. Tavoite toteutui. Yritysvaikutusten arvioinnin työkalu rakennettiin yhdessä yrittäjäyhdistysten kanssa ja arviointi otettiin käyttöön syksyllä 2024. Vuoden aikana Kauhavalle perustettiin 68 uutta yritystä.

Kauhavalla on toteutettu viime vuosina erityisesti suuria yleishyödyllisiä investointihankkeita. Kaupunki on hakenut hankkeita itse, tukenut aktiivisesti 3. sektorin hakuja ja myöntänyt niihin tarvittavan kuntarahoituksen. Tiukan kuntatalouden aikana hanketoiminnan ja yritystukien kautta on mahdollista saada merkittävä lisäresurssi kaupungin alueella olevan yritystoiminnan kehittämiseen ja tukemiseen sekä mm. kaupungin asumisviihtyvyyden ja palvelujen parantamiseen.

Yritysten toimintaedellytyksiä parannettiin onnistuneilla edunvalvontatoimilla. Valtiovarainvaliokunta jakoi joulukuussa ns. joululahjarahaa yhteensä 50 miljoonaa euroa. Kauhava sai tuosta potista merkittävän, yhteensä 445.000 euron määrärahan kahteen suunnitteluhankkeeseen valtatielle 19:sta; Alahärmään PowerParkin eritasoliittymän suunnitteluun 350.000 euroa ja Ylihärmän teollisuuskeskittymään MSK Groupin kohtaan kevyenliikenteen alikulun suunnitteluun 95.000 euroa.

Kauhavalla on aiemmin pidetty useita kumppanuuspöytiä. Järjestöt ovat esitelleet toimintaansa myös järjestömarkkinoilla ja muissa tapahtumissa. Toimintaa on tarkoitus kehittää jatkossa ja Kauhavalla onkin aloitettu Yhdistysten Kauhava-yhteistyömallin kehittäminen.

Kehityskeskuksen strategisena ja sitovana tavoitteena on kotoutumisen ja työperäisen maahanmuuton edistäminen. Mittarina ja tavoitetasona on työperäisten maahanmuuttajien onnistuneet kotouttamistoimet ja strategian mukainen maahanmuuton koordinaation lisäresurssi kahden vuoden määräajaksi sekä kotouttamisohjelman laadinta. Tavoitteet toteutuivat.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta on kuullut tämänkin toimintavuoden aikana kolmannen sektorin toimijoita ja haluaa edelleen korostaa, että Kauhavan kaupungin alueella toimii useita yhteiskunnalle tärkeitä yhteisöjä, joiden tukeminen on tärkeää. Kauhavan neljässä kaupunginosassa toimii satoja yhdistyksiä, jotka tarjoavat harrastuksia ja palveluja kaupungin asukkaille ja myös kaupungissa vieraileville. Lisäksi Kauhavalla vaikuttaa useita maakunnallisia ja alueellisia järjestöjä. Yhdistykset ja järjestöt ovat merkittäviä hyvinvoinnin rakentajia ja terveyden edistäjiä. Monet näistä yhteisöistä tekevät työtä, jolla muun muassa edistetään Kauhavan kaupungin elinvoimaisuutta ja yrittäjyyttä sekä rahoitetaan alueen hankkeita ja yrityksiä. Kaupunginhallituksen antaman vastineen ja Kauhavan kaupungin tilinpäätöksen perusteella yhteistyötä tehdään ja kehitetään jatkuvasti.

Tarkastuslautakunnalle on tuotu tiedoksi uutena tärkeänä seurakunnan ja kaupungin välisenä yhteistyömallina koulujen ylijäämäruuan jakaminen. Toiminnassa on mukana myös vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka mahdollistavat resursseja ruuan jakamiselle. Toimintaa tulisi kehittää edelleen yhteistyötä painottaen kaupungin ja seurakunnan välillä, sillä kuntalaiset kohderyhmänä yhdistävät kaupunkia ja seurakuntaa. Resurssit ovat rajalliset jokaisella toimialalla, joten yhteistyöllä niitä voidaan käyttää tehokkaammin. Kuntalaisten viihtyvyys ja hyvinvointi ovat kaikkien yhteinen tehtävä, joiden edistämiseen tulee tarttua. Esimerkiksi nuorisotyössä ja pajatoiminnassa voi esiintyä mahdollisuuksia yhteistyön ja toiminnan kehittämiseksi eri sektoreiden välillä. Mannerheimin Lastensuojeluliitto on Kauhavalla toimiva uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton toimija, joka tarjoaa toimintaa ja tapahtumia kaikille. Kauhavan paikallisyhdistys on kärsinyt vuosia tilaongelmasta, johon ei olla löydetty kaupungin kanssa ratkaisua. Tilaongelmat rajoittavat yhdistyksen toimintaa. Yhdistyksen toiminta tukee Kauhavan kaupungin strategiaa edistäen perheiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Tarkastuslautakunta näkee tärkeänä, että Kauhavan kaupunki tekee konkreettisia toimenpiteitä yhdistysten toiminnan edistämiseksi.

Tarkastuslautakunta korostaa Kauhavan kaupungin määrätietoista panostusta elinvoiman, veto- ja pitovoiman kehittämiseen, mikä näkyy kaupungin vahvana sijoituksena alan indekseissä sekä sen kyvyssä hyödyntää paikallisia voimavaroja talouden ja väestön supistumisen olosuhteissa. Lisäksi lautakunta arvostaa Kauhavan pitkäjänteistä työtä yrittäjäystävällisen imagon kehittämisessä.

3.2 Sivistystoimiala

Sivistystoimialan alle kuuluu kasvatus- ja opetuslautakunta sekä elämänlaatulautakunta. Hyvinvointialueuudistuksen myötä sivistysosasto näyttäytyy kaupungin suurimpana toimialueena. Käyttötalousmenoista 66 % kohdistui sivistystoimeen vuonna 2024.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtäväalueina ovat:

- sivistystoimen hallinto
- varhaiskasvatus ml. esiopetus
- perusopetus
- lukiokoulutus
- toisen asteen ammatillinen koulutus
- Henkilökuljetusten koordinointi

Kasvatus ja opetuslautakunnalle oli asetettuna kolme strategista ja sitovaa tavoitetta:

- *Kohtuulliset ryhmäkoot perusopetuksessa*
- *Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen lasten ja oppilaiden tuen oikea-aikaisuus ja resurssointi*
- *Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen, koulupudokkuuden ennaltaehkäisy koulunuorisotyön ja muun ammatillisen yhteistyön edistäminen*

Varhaiskasvatuksessa toimitaan Kauhavalla seitsemässä päiväkodissa, joista osassa on myös esiopetusta. Esiopetusta toteutetaan päiväkotien lisäksi Korttesjärven koulun tiloissa. Perhepäivähoitoa järjestetään 13 hoitajan kodissa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista kertyvät tulot vähenevät vuosittain. Varhaiskasvatusta käyttävistä lapsista 70 prosenttia on jo maksuttomassa varhaiskasvatuksessa eli perheet eivät maksa lainkaan varhaiskasvatusmaksua perheen tulojen perusteella.

Varhaiskasvatuksen erityisopetuksen kolme vakanssia on ollut täytettynä ja erityisopetus on toteutunut suunnitellun mukaisesti kaikissa päiväkotien ja perhepäivähoidon lapsiryhmissä. Niille lapsille, joilla on tuen tarpeita, on järjestetty tuki omaan lapsiryhmään mm. vahvistamalla kasvattajien osaamista koulutuksin, erityisopetuksen keinoin sekä palkkaamalla lisäresurssityöntekijöitä. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen päätökset on laadittu viipymättä kirjalliseen muotoon tukemaan lasten tuen järjestämistä. Perusopetusta on järjestetty Kauhavalla vuosiluokille 1–9 neljällä eri koululla vuoden 2024 alusta. Näiden lisäksi Kauhavalla on järjestetty perusopetusta vuosiluokille 1–6 kahdessa alakoulussa. Neljällä kaupunginosalla on käytössään uudet / uudehkot ja terveet koulurakennukset.

Ryhmäkoot ovat toteutuneet suunnitellusti ja oppimisen tukea on kohdennettu sinne, missä sitä eniten tarvitaan. Oppilaiden hyvinvointia on edistetty mm. erilaisten hankkeiden, tapahtumien ja uusien toimintatapojen kautta - esim. jalkauttamalla hanke- ja koulunuorisotyöntekijöitä enemmän kouluille, toteuttamalla tempauksia ja erilaisia tapahtumia kouluilla hanketyöntekijöiden kanssa sekä järjestämällä harrastustoimintaa kouluilla koulun jälkeisellä ajalla. Tavoite varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen lasten ja oppilaiden tuen oikea-aikaisuudesta ja resursoinnista toteutui. Kauhavan perusopetuksessa erityisopetuksen sekä oppilaiden koulunkäyntiä tukevien koulunkäynninohjaajien resurssit ovat hyvät verrattuna moniin muihin kuntiin.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta on kuulemansa perusteella kiinnittänyt huomiota siihen, että lasten tuen tarpeet ovat lisääntyneet ja moninaistuneet. Lautakunta korostaa, että riittävien tukipalveluiden varmistaminen on keskeistä lasten hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta.

Lisäksi lautakunta on huolissaan henkilöstön jaksamisesta ja työkuormasta. Työnohjausta ja muita tukitoimia tulisi olla saatavilla, jotta työntekijät voivat suoriutua tehtävistään hyvinvoivina ja motivoituneina.

Työntekijöiden näkemykset ja kokemukset kentältä ovat arvokkaita, ja heidän asiantuntemuksensa on tärkeä osa päätöksentekoa. Lautakunta korostaa vuorovaikutuksen kehittämisen merkitystä, jotta henkilöstö voisi kokea tulevansa kuulluksi ja osallistuvansa heidän työhönsä vaikuttaviin ratkaisuihin. Lautakunta korostaa, että lasten hyvinvoinnin turvaaminen on tärkeää, ja säästöjen vaikutuksia on hyvä arvioida pitkällä aikavälillä, jotta vältetään mahdolliset tulevat haasteet ja lisäkustannukset. Kaupungin elinvoima rakentuu ennen kaikkea ihmisistä, ei pelkästään rakennuksista.

Elämänlaatulautakunnan tehtäväalueita ovat:

- elämänlaatualueen hallinto
- nuorisopalvelut
- liikuntapalvelut
- kulttuuripalvelut
- museopalvelut
- kirjastopalvelut
- kansalaisopisto
- musiikkiopisto / taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä

Elämänlaatulautakunnalle asetetut strategiset ja sitovat tavoitteet:

- *Kuntalaisten omaehtoisen liikunnan ja liikkumisen tukeminen ja edistäminen*
- *Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen taiteen, kirjallisuuden ja kulttuurin keinoin*
- *Kuntalaisten osallisuuden lisääminen*

Nuorisopalvelujen ensisijaisena tavoitteena on ollut nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen. Nuorisopalvelut sisältävät ennalta ehkäisevän ja etsivän nuorisotyön. Etsivää nuorisotyötä toteutetaan Kauhavan, Evijärven ja Lappajärven kunnissa valtion hankerahoituksen avulla. Lisäksi nuorisopalvelut järjestävät Ohjaamo -toimintaa ja toimivat tiiviissä yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on ollut tavoittaa Kauhavan seudulla asuvat 15–29-vuotiaat syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. Nuorisopalvelut ovat järjestäneet aktiivisesti toimintaa ja tapahtumia yhteistyössä elämänlaatualueiden, koulujen ja yhdistysten kanssa.

Liikuntapalvelut ovat järjestäneet ohjattua liikuntaa, edistäneet kuntalaisten omaehtoista liikkumista ja liikuntaharrastuksia sekä tukeneet liikunta- ja urheiluseurojen kilpailutoimintaa. Kulttuuripalvelut järjestivät konsertteja, näyttelyitä sekä eri taiteenaloihin ja kotiseututyöhön liittyviä tapahtumia ja tilaisuuksia koko Kauhavan kaupungin alueella. Kulttuuripalvelut toteuttivat

myös kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Museopalvelut tallentavat alueen historiaa ja kulttuuria ja mahdollistavat siihen tutustumisen sekä kauhavalaisille että vierailijoille. Museokohteita on 14, joista puolet on kaupungin omistamia. Tavoite kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä taiteen, kirjallisuuden ja kulttuurin keinoin toteutui. Tavoite kuntalaisten omaehtoisen liikunnan ja liikkumisen tukemisesta ja edistämisestä toteutui tapahtumien osalta, mutta liikuntaryhmien määrä ei yltänyt tavoitteeseen. Kuntalaisten osallisuuden lisäämisen tavoite toteutui, koska koko perheen osallistavaa toimintaa toteutettiin erilaisten tapahtumien yhteydessä.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota, että elämänlaatulautakunnan alaisen toiminnan toimintakulttuuria on kehitetty ja edistetty. Erityisesti on pyritty siirtymään yksilökeskeisestä työskentelystä kohti yhtenäisenä tiiminä toimimista. Tarkastuslautakunta näkee tämän erityisen positiivisena asiana. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että vuoden 2024 aikana valmistui liikuntapaikkaselvitys, jossa kartoitettiin liikuntapaikkojen määrä ja kunto. Kauhavalla on yli 100 liikuntapaikkaa. Näiden ylläpitäminen on tärkeää ja siihen tulisi olla riittävät resurssit.

Kauhavan kaupungin tavoitteena on nostaa edelleen Hyte-kerrointa. Hyte-rakenteen selkeyttäminen ja hyvinvointialueen kanssa yhteisen näkemyksen luominen ovat tärkeitä asioita, koska kyseessä on yhteiset kuntalaiset. Tarkastuslautakunta korostaa, että HYTE-kertoimen nostaminen vahvistaa Kauhavan kaupungin resursseja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Tarkastuslautakunta haluaa tuoda esille, että vaikka avustusohjeisääntö on päivitetty, tulisi avustusten jakamisen kriteeristöä edelleen selkeyttää ja kehittää. Näin avustukset kohdentuvat oikeudenmukaisesti.

Nuorisotyötä on saatu jalkautettua edelleen Kauhavalle. Verkostojen luominen niin nuoriin kuin kaupungin muihin toimijoihin vaatii pitkäjänteistä työtä, jota on tärkeää jatkaa tulevaisuudessakin. Nuoriso-ohjaajien läsnäolo rauhoittaa koulutyötä ja ehkäisee nuorten syrjäytymistä. Etsivänuorisotyö on tärkeässä roolissa etenkin niiden nuorten osalta, jotka eivät ole enää minkään palveluiden piirissä. Toiminnassa pyritään koko ajan ennaltaehkäisevämpään otteeseen, johon tulee kaupungissa panostaa.

3.3 Tekninen toimiala

Teknisen lautakunnan tehtäväalueita ovat tekninen hallinto, rakennuttaminen, tilapalvelut ja yhdyskuntatekniikka. Teknisen toimialan tehtävänä ja tavoitteena on rakennusten ja rakennelmien toimivuuden ja teknisen kunnon ylläpito niin, että kiinteistöissä on turvallista ja terveellistä toimia.

Tekniselle lautakunnalle oli asetettuna neljä strategista ja sitovaa tavoitetta:

- *Palveleva liikenneverkko*
- *Kasvatus- ja koulutus turvallisessa ympäristössä*
- *Kestävä kuntatalous*

Teknisen lautakunnan määrärahan käyttö on kokonaisuudessaan pysynyt hyvin suunnitelman mukaisena. Toimintatuottojen osalta toteuma hieman ylittää suunnitellun ja toimintakulujen osalta ainoastaan palvelujen ostot ylittyvät hieman suunnitellusta.

Alempiasteisen liikenneverkon eli yksityisteiden kunnan edistäminen ei ole toteutunut. Tiekunnille ei ole myönnetty valtionavustuksia, joka on ehtona kaupungin avustukselle, joten perusparannushankkeita ei ole käynnistynyt. Kaavateiden kunnan parantaminen on toteutunut. Kaavateiden perusparannusta on tehty 1,5 km.

Terveiden ja toimivien oppimisympäristöjen ylläpito on toteutunut. Kiinteistöjä on huollettu suunnitelman mukaisesti ja korjattu ennakoivasti. Kouluruokailussa lähiruuan suosiminen on toteutunut. Lähiruuan osuus on noin 95 %. Monipuoliset harrastus- ja osallistumismahdollisuudet ovat toteutuneet. Liikunta- ja leikkipaikkoja ylläpidetään, perusparannetaan ja rakennetaan määrärahojen ja resurssien puitteissa. Yhdistykset voivat kokoontua kaupungin monikäyttötiloissa.

Investointien suunnittelu, tiukka budjettiseuranta ja budjetissa pysyminen ei ole toteutunut. Keskuskeittiön ja Alahärmän urheilukentän perusparannuksen investointien budjetit ylittyivät suunnitellusta. Käyttämättömistä kiinteistöistä luopuminen on toteutunut. Ylihärmän Kirkonkylän koulu, Alahärmän vanha lukiorakennus ja Voutilaisen talo on purettu ja Ruotsalan koulu, Ylihärmän taidetalo ja perinnöksi saatu Korkeamäki on myyty. Erilaisten avustusten ja hankerahoitusmahdollisuuksien tehokas hyödyntäminen yhteistyössä 3. sektorin kanssa on toteutunut. Valtionavustuksia on haettu mahdollisuuksien mukaan. Kaupunki on ollut mukana myös 3. sektorin hankkeissa mm. Kauhavan skeittiparkki ja Alahärmän Padel-kenttä.

Liikuntapaikkojen hoitoon tarvitaan lisäresursseja, tällä hetkellä liikunta-alueiden kunnossapitotyöntekijöiden määrä on 1,5 htv. Liikuntapaikkojen hoitoa on siirretty enemmän urakoitsijoiden vastuulle, joka vaatii valvontaa.

Tarkastuslautakunnan arvio

Alempiasteisen liikenneverkon kehittäminen ei ole edennyt valtionavustusten puuttumisen vuoksi, mikä tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan hidastaa alueen liikenneinfrastruktuurin kokonaisvaltaista kehittämistä. Sen sijaan kaavateiden perusparannukset ovat toteutuneet suunnitellusti, mikä on tärkeää kaupunkialueen toimivuuden ja turvallisuuden kannalta. Tarkastuslautakunta on huolissaan viime tilikauden tapaan teidenkuntovelasta, sillä se aiheuttaa lisäkustannuksia.

Investointien suunnittelun ja budjetissa pysymisen haasteet ovat olleet ilmeisiä, mikä näkyy muun muassa keskuskeittiön ja Alahärmän urheilukentän budjettilyityksissä. Lautakunta korostaa, että investointien toteutuksessa on jatkossa tärkeää varmistaa tiukka talousseuranta ja kustannusten hallinta.

Liikuntapaikkojen hoidon resurssipula on haaste, ja tarkastuslautakunta arvioi, että lisäresurssien tarve kunnossapidossa on perusteltu. Ulkopuolisten urakoitsijoiden vastuiden kasvu edellyttää tarkempaa valvontaa, mikä kasvattaa kaupungin työmäärää ja kustannuksia.

Ympäristölautakunnan tehtäväalueita ovat ympäristötoimen hallinto, maankäyttö ja ympäristö, rakennustarkastus ja asuntotoimi.

Ympäristölautakunnalle oli asetettuna kolme strategista ja sitovaa tavoitetta:

- *Asiantuntevat ja lainmukaiset viranomaispalvelut. Lupahakemukset käsitellään viivytyksettä.*

- *Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut tuotetaan sähköistä asiointia hyödyntäen tehokkaasti.*
- *Kaavoitus*

Ympäristölautakunnan strategiset tavoitteet ovat toteutuneet asetettujen tavoitteiden mukaisesti neuvonnan, koulutuksen sekä tiedottamisen osalta. Kaavoitukselle asetettu tavoite yhteistoiminnasta jäi toteutumatta, koska kaavoitus eteni jo aloitetuilla alueilla.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungilla on historiasta kertynyttä valvontavelkaa, joka kasvaa edelleen resurssipulan vuoksi. Valvottavia kohteita on paljon suhteessa kaupungin kokoon, eikä nykyinen henkilöstömäärä riitä vastaamaan valvonnan tarpeisiin. Lautakunta korostaa lisäresurssien tarvetta, jotta valvonta ja palvelut saadaan toteutettua tehokkaasti ja kattavasti.

3.4 Kuntakonserni

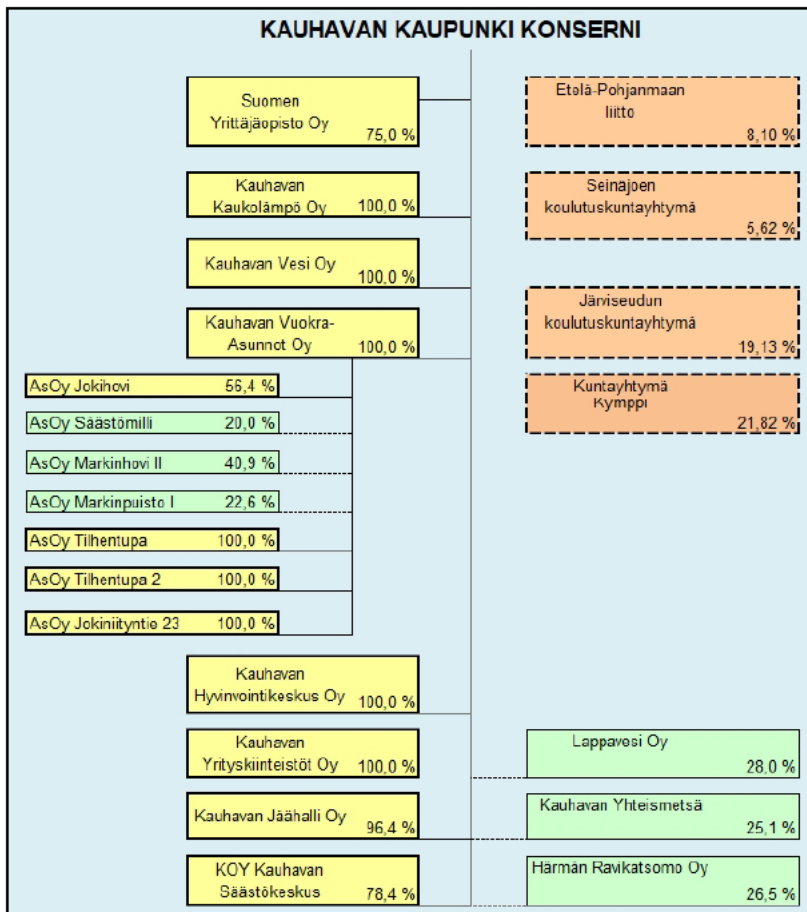
Kuntalaki korostaa valtuuston vahvaa asemaa ja vastuuta kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Kuntatalouden tarkastelu painottuu konsernitasolle, mukaan lukien kriisikuntamittarit. Kaupungin omistajaohjaus varmistaa tytäryhteisöjen toiminnan kuntakonsernin kokonaisedun mukaisesti. Kaupunkikonsernin talouden tasapainoon vaikuttaa merkittävästi myös tytäryhtiöiden toiminta. Tämän vuoksi tytäryhtiöiden toiminnan tulee olla taloudellista ja tuloksen oltava vähintään lievästi voitollinen.

Kaupunginvaltuusto on asettanut vuoden 2024 talousarviossa tavoitteet sekä koko kuntakonsernille että kullekin tytäryhtiölle. Koko konsernille asetettiin tavoitteeksi neljä talouden tunnuslukua tavoitetasoiheen. Tunnuslukutavoitteet asetettiin tarkoituksena varmistaa konsernin talouden tasapaino.

Konsernille asetetut tavoitteet	TA2024	TP2024	TP2023	TP2022
Konsernin vuosikate poistoista, %:a	yli 80	142,8	123,8	133,5
Konsernin omavaraisuusaste, %:a	yli 25	31,9	32,2	26,0
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	alle 12.000	9.716	9.228	11.258
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	yli 0,8	0,9	1,0	0,9

Kuten taulukosta näkyy, konsernille asetetut tunnuslukutavoitteet toteutuivat.

Kauhavan kaupungin konsernirakenne:

Tytäryhteisöt raportoivat valtuustolle toiminnastaan ja taloudestaan vuosittain kaupungin osavuositarkastuksessa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Yhtiöiden toimitusjohtajat lähettävät kaupunginjohtajalle ja hallintojohtajalle toiminnan ja talouden toteutumisanalyysin puolivuositarkastuksissa 30.6. ja 31.12. tilanteiden mukaisesti. Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja on pidettävä tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Kaupungin taloustoimi tarjosi vuonna 2024 taloushallintopalvelut seuraaville tytäryhtiöille: Kauhavan Vuokra-asunnot Oy, Asunto Oy Tilhentupa 1 ja 2, Kauhavan Kaukolämpö Oy, Kauhavan Vesi Oy, Kauhavan Jäähalli Oy ja Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy. Kiinteistö Oy Riihi ja Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo fuusioitiin vuoden 2024 aikana Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:öön.

Konserniyhtiöiden tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti. Kauhavan Jäähalli Oy:n jääajan myynti ja muut tulot eivät kata edelleenkään hoitokuluja. Yhtiö sai kaupungilta lyhytaikaista kassalainaa maksuvalmiutensa ylläpitämiseen. Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n haasteena on toiminnan sopeuttaminen alenevan käyttöasteen tilanteeseen ja samanaikaisesti vastata asuntokannan modernisointitarpeeseen. Yhtiön maksuvalmius on heikko. Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n käyttöaste vuonna 2024 oli kuitenkin 91,6 %.

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:stä on muodostettu kaupungin koko alueen kattava yritystiloja hallinnoiva ja rakennuttava yhtiö. Kiinteistö Oy Riihi sulautui Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:öön 1.2.2024 ja Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo 30.11.2024. Tilikauden tulos oli 12 Teur tappiollinen, joten tavoite voitollisesta tuloksesta ei toteutunut. Kiinteistö Oy Säästökeskuksen omistama rakennus päätettiin purkaa. Purkutyö käynnistyi marraskuussa 2024.

Kauhavan Kaukolämpö Oy:n vakavaraisuuden tavoite toteutuisi ilman Ylihärman laitoksen laajennusinvestointia. Tätä ei osattu ennakoida vuoden 2024 tavoitteita asetettaessa. Yhtiön maksuvalmiuden tavoite ei toteutunut, sillä lyhytaikaiset lainat heikentävät sitä tilapäisesti. Vuoden aikana nostettiin kaupungilta lyhytaikaista rahoitusta 2.000.000 euroa investointien rakennusaikaiseen rahoittamiseen.

Tarkastuslautakunnan arvio

Kaupunginhallitus on antanut tilikaudella 2024 konserniohjausta ja omistajaohjausta konserniyhtiöille. Kaupungin konserniohjeessa on määritelty toimenpiteet, joihin yhteisön hallituksen on hankittava kaupunginhallituksen kannanotto. Tarkastuslautakunta korostaa sen varmistamista, että konserniyhtiöt tietävät, mihin toimiin niiden on haettava kaupungin suostumus.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota etenkin konserniyhtiöiden maksuvalmiuteen ja tappiollisiin tuloksiin. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan markkinoilla toimivien tytäryhteisöjen tuloksentuottokykyyn on kiinnitettävä myös konserniohjauksessa huomiota.

3.5 Kaupungin henkilöstö

Kauhavan valtuusto vahvistaa kaupungille henkilöstösuunnitelman vuosittain osana talousarviokäsittelyä. Vakanssikohtainen henkilöstösuunnitelma esitetään talousarviokirjan liitteenä. Henkilöstön rekrytointi perustuu henkilöstösuunnitelmaan. Koko henkilöstön määrä 2024 vuoden lopussa oli 554 henkilöä, kun se edellisenä vuotena oli 587. Henkilöstön määrä on laskenut etenkin sivistystoimessa. Henkilöstömäärä on ollut aleneva useiden vuosien ajan. Henkilöstökulut laskivat edellisvuodesta 26 000 euroa.

Hallintopalveluissa lyhytaikaisia sijaisuuksia on järjestetty toimipisteiden rajat ylittäen. Myös eri tiimien, eli hallinto-, talous- ja toimistopalveluiden yhteistyö on sujunut hyvin. Toimistohenkilöstö on mitoitettu optimiin, joten pitkäaikaisiin sijaisuuksiin on jouduttu palkkamaan sijainen. Näissä tapauksissa on ensin selvitetty mahdollisuus järjestää sijaisuus kaupungin muiden toimialojen henkilöstöstä. Vuonna 2024 käynnistyi kotisivujen ja henkilökunnan intran uudistusprojekti. Näihin on tarvittu merkittävä resurssi hallintopalveluilta. Kolmen ennakkoäänestyksen järjestäminen työllisti hallinto-osastoa ja myös palvelutoimistojen muuta henkilöstöä merkittävästi.

Teknisen hallinnon henkilöstövajaukset ovat vaikuttaneet toimintaan huomattavasti. Yhteistyötä ja tiedonkulkua sivistystoimen kanssa on kehitetty pitämällä säännöllisesti yhteiskokouksia.

Tarkastuslautakunnan arvio

Arviointikertomuksessa 2023 tarkastuslautakunta toi esille, että täyttölupamenettelyprosessi koetaan raskaaksi. Täyttölupamenettely on uudistettu tammi/helmikuussa v. 2024. Uudistamisen yhteydessä menettelyä kevennettiin merkittävästi ja samalla koko prosessi nopeutui ja tehostui. Keventäminen mahdollistui, koska uudistetussa menettelyssä tukeudutaan aiempaa enemmän toimielinkäsittelyssä hyväksytyyn henkilöstösuunnitelmaan. Uudistuksessa mm. ratkaisulta vakinaisten tehtävien täyttölupien myöntämisessä siirrettiin kaupunginhallitukselta kaupunginjohtajalle. Määräaikaisen henkilöstön osalta rekrytointi on aiempaa enemmän mahdollista toteuttaa vastuualueiden esimiesten toimesta ilman erillistä täyttöluvan hakemista. Tarkastuslautakunta pitää uudistusta myönteisenä askeleena kohti tehokkaampaa henkilöstöhallintoa ja katsoo, että prosessin keventäminen ja nopeuttaminen tukee kaupungin toimintojen sujuvuutta.

Työhyvinvointiin on kiinnitetty huomiota mm. noudattamalla työkyvyn varhaisen tuen toimintamallia, järjestämällä työtoimintaa sekä yksilötasolla ePassi -palvelun kautta, että työyhteisöjen yhteisillä työyhtäpäivillä, järjestämällä koko henkilöstön yhteinen pikkujoulu sekä tarjoamalla polkupyöräedun. Tarkastuslautakunta kannustaa jatkamaan työhyvinvoinnin kehittämistä, jotta kaupungin työntekijät voivat suoriutua tehtävistään motivoituneina ja hyvinvoivina.

Tarkastuslautakunta tuo esille, että osaavien tekijöiden löytäminen on osittain äärimmäisen hankalaa miltei jokaisella toimialalla. Tämän vuoksi on hyvin tärkeää huolehtia siitä, että Kauhavan työnantajakuva pidetään hyvänä ja huolehditaan olemassa olevien työntekijöiden työhyvinvoinnista. Viime vuosien isot investoinnit ja muutokset ovat kuormittaneet henkilöstöä. Monilla toimialoilla organisaatorakenne on ohut, mikä rajoittaa kehittämistyöhön käytettävissä olevaa aikaa. Monien asioiden toteutus on mennyt tiukoille rajallisen henkilöstömäärän ja käytettävissä olevan ajan vuoksi. Rajalliset resurssit luovat haasteita osallistua erilaisiin kaupungin kannalta potentiaalsiin hankkeisiin.

Lautakunta on kiinnittänyt huomiota henkilöstösuunnitelman tiukkoihin mitoituksiin ja sijaispulaan, mikä kuormittaa työntekijöitä ja lisää vaihtuvuutta. Henkilöstö on tuonut esiin tarpeen kiertäville sijaisille, ja lautakunta pitää tätä kehittämistoimenpiteenä, joka voisi parantaa työssä jaksamista ja henkilöstön saatavuutta. Tarkastuslautakunta on havainnut kehitystarpeita ruokahuollon henkilöstön palkkauksessa.

4. Yhteenveto

Kauhavan kaupungin tarkastuslautakunta on tarkasteluvuoden aikana kuullut useita virkamiehiä ja luottamushenkilöitä, sekä saanut yhteydenottoja kaupungin asukkailta. Tarkastuslautakunnan omiin havaintoihin ja näihin saatuihin selvityksiin perustuvat asiat tuodaan esiin kootusti tässä arviointikertomuksessa. Keskeisimpinä havaintoina nostamme esiin kertomuksessa mainitut seikat.

Kauhavan kaupungin tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2024 Kauhavan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto edellyttää kaupunginhallitukselta arviointikertomuksessa esitettyihin kannanottoihin ja havaintoihin lausunnot ja toimenpidesitykset.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin johtoa, henkilökuntaa, tilintarkastajaa, lautakunnan sihteerää sekä tarkastuslautakunnan kuulemia asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä.

Allekirjoitukset

Kauhavalla 13. toukokuuta 2025

Kauhavan kaupungin tarkastuslautakunta

Vesa Takala
puheenjohtaja

Mika Ekola
varapuheenjohtaja

Tuomo Autio
jäsen

Virva Ylinen
jäsen

Jan-Erik Sandvik
jäsen

Leena Loukasmäki
jäsen

Tiina Hauta
jäsen

Anna-Maija Puhtimäki
jäsen

Nimi

LEENA JOHANNA LOUKASMÄKI
Mika Matti Ekola
ANNA MAIJA PUHTIMÄKI

Vahva sähköinen tunnistautuminen
Vahva sähköinen tunnistautuminen
Vahva sähköinen tunnistautuminen

2025-05-14 09:51
2025-05-14 10:22
2025-05-14 15:12

